

ÕIEND RIIKLIKU JÄRELEVALVE TEOSTAMISE KOHTA ROOSNA-ALLIKU LASTEAIAS HELLIK

I. Sissejuhatav osa

1. Riiklikku järelevalvet teostati Roosna-Alliku Lasteaias Hellik. Järelevalve alus on Järva maavanema korraldus 12.09.2011. a nr 469.
2. Järelevalve eesmärk on ülevaate saamine pedagoogide kvalifikatsioonist, täienduskoolituse võimaldamisest ja atesteerimise korraldamisest.
3. Järelevalve toimus 20.02.–1.03.2012. a. Järelevalve teostas Järva Maavalitsuse haridus- ja sotsiaalosakonna peainspektor Anne Viljat.
4. Järelevalve käigus vesteldi lasteaia direktori ja pedagoogidega ning lasteasutuse pidaja esindajaga, tutvuti lasteasutuse dokumentatsiooniga ja analüüsiti seda, tutvuti lasteasutuse kasvukeskkonnaga, kontrolliti Eesti Hariduse Infosüsteemis kajastatud andmeid.
5. Lühülevaade õppeasutusest:
Lasteaed Hellik on munitsipaallasteaed, aadress: Nooruse 3, Roosna-Alliku, 73201;
Lasteasutuse pidaja on Roosna-Alliku vald;
Lasteasutuses toimub õppe- ja kasvatustegevus eesti keeles;
Laste üldarv on 35;
Pedagoogide üldarv on 7.

II. Olukorra kirjeldus ja analüüs

Pedagoogide kvalifikatsioon, atesteerimise korraldus ja täienduskoolituse võimaldamine

1. Pedagoogide kvalifikatsioon (tabelid 1 – 4 ja kirjeldus ning analüüs)

1.1. Juhtide kvalifikatsioon ja haridustase

1.2. Õpetajate kvalifikatsioon

Tabel 1. Direktori ja õppealajuhataja (edaspidi *juhtide*) kvalifikatsioon

Juhtide arv		Juhtide arv, kelle kvalifikatsioon vastab nõuetele		Juhtide arv, kelle kvalifikatsioon ei vasta nõuetele		Juhtide arv, kes on asunud omandama kvalifikatsiooni
Dok	EHIS	Dok	EHIS	Dok	EHIS	Dok
1	1	1	1	0	0	0

Tabel 2. Juhtide haridustase

Juhtide arv		Juhtide arv, kellel on magistrikraad või sellele vastav haridustase		Juhtide arv, kellel on bakalaureusekraad		Juhtide arv, kellel on rakenduskõrgharidus		Juhtide arv, kellel on muu haridustase	
Dok	EHIS	Dok	EHIS	Dok	EHIS	Dok	EHIS	Dok	EHIS
1	1	1	1	0	0	0	0	0	0

1.1. Juhtide kvalifikatsioon ja haridustase

2012. aasta maikuu kuulutas Roosna-Alliku Vallavalitsus välja avaliku konkursi lasteaia direktori ametikoha täitmiseks ning moodustas konkursikomisjoni. Konkurs viidi läbi vastavalt vallavalitsuse poolt kehtestatud korrale. Konkurs kuulutati nurjunuks, kuna kandideerinud isikud ei vastanud ametikohale seatud tingimustele. Pärast läbirääkimisi kinnitati direktori ametikohale sama asutuse õpetaja, kes omas erialast kõrgharidust ning asus kohe läbima juhtimiskoolitust. Direktor juhib lasteaeda alates 1. augustist 2011. a.

Lasteaia direktor on omandanud pedagoogilise kõrghariduse koolieelse pedagoogika ja psühholoogia erialal. Juhil on pikaajaline pedagoogilise töö staaž koolieelses lasteasutuses ning läbitud 160-tunnine juhtimiskoolitus (2012. a). Lasteasutuse juhi kvalifikatsioon vastab haridusministri 26. augusti 2002. a määrusega nr 65 „Pedagoogide kvalifikatsiooninõuded“ kehtestatud nõuetele.

Tabel 3. Õpetajate kvalifikatsioon

Õpetajate arv kokku		Õpetajate arv, kelle kvalifikatsioon vastab nõuetele		Õpetajate arv, kelle kvalifikatsioon ei vasta nõuetele		Õpetajate arv, kellelega on sõlmitud tähtajaline tööleping		Õpetajate arv, kes on asunud omandama kvalifikatsiooni
Dok	EHIS	Dok	EHIS	Dok	EHIS	Dok	EHIS	Dok
6	4	4	4	2	0	0	0	0

1.2. Õpetajate kvalifikatsioon

Roosna-Alliku Lasteaias on kaks liitühma kokku 35 lapsega. Lasteasutuses töötab seitse pedagoogi, kahel õpetajal on osaline koormus (0,25 ametikohta). Õpetaja ametikohtade loomisel on aluseks võetud tööpäevade arv nädalas ja lasteaia tööaeg.

Lasteaias on kokku kuus õpetajat – neli rühmaõpetajat, ujumisõpetaja ja muusikaõpetaja. Liikumisõpetajat lasteaia personali koosseisus ei ole, liikumistegevusi viivad läbi rühmaõpetajad – 0,25 ametikohta on jagatud nelja isiku vahel.

Haridusministri määrusega kehtestatud nõuetele vastab kõikide rühmaõpetajate kvalifikatsioon: nad omavad eelkoolipedagoogika alast keskeriharidust, samuti on neil pikaajaline pedagoogilise töö staaž koolieelses lasteasutuses.

Lasteaia pidaja otsusel arvati lasteaialaste muusikaõpetuse läbiviimine Roosna-Alliku Rahvamaja juhataja tööülesannete hulka. Muusikaõpetaja (0,25 ametikohta) omab kultuurialast keskeriharidust. Haridusministri määrusega kehtestatud nõuetele õpetaja kvalifikatsioon hetkel ei vasta – läbimata on 320-tunnine

eelkoolipedagoogika kursus (haridusministri 26. augusti 2002. a määruse nr 65 „Pedagoogide kvalifikatsiooninõuded“ § 18 lg 3).

Muusikaõpetaja ametikohale on alates 2007. aastast püütud leida sobivat isikut, korraldatud avalikke konkursse, kuid osalise koormuse ja väikese töötasu tõttu ei ole olnud ametikohast huvitatuid. 2007/2008. õppeaastal oli ametikoht täitmata, tegevusi viisid läbi rühmaõpetajad ja lasteaia direktor. Praegune muusikaõpetaja töötab antud ametikohal 2008. a 15. septembrist.

Ujumisõpetaja (0,25 ametikohta) omab mittepädagoogilist keskeriharidust. Haridusministri määrusega kehtestatud nõuetele õpetaja kvalifikatsioon ei vasta – puudub 320-tunnine eelkoolipedagoogika kursus (haridusministri 26. aug 2002. a määruse nr 65 § 18 lg 3).

Ujumisõpetaja ametikohale ei ole avalikku konkursi toimunud: kohaliku omavalitsuse otsusel arvati lasteaialaste ujumisõpetuse läbiviimine 2011. a sügisel kohaliku noortekeskuse töötaja tööülesannete hulka.

2011. a suvel võeti õpetaja vabale ametikohale isik, kes seni töötas õpetaja abina. Kuna õppe- ja kasvatusalal töötavate isikute vaba ametikoha täitmise korda ei ole lasteaia hoolekogu kinnitanud, ei olnud samal ajal ametisse asunud lasteaia direktor konkursi korraldamise vajadusest teadlik. Selle tõttu eksiti lasteaias „Koolieelse lasteasutuse seaduse“ § 22 lg 4 vastu.

Eesti Hariduse Infosüsteemi on kantud lasteaia direktori ja nelja rühmaõpetaja andmed. Muusikaõpetaja ja ujumisõpetaja andmed infosüsteemist puuduvad, millega on rikutud „Koolieelse lasteasutuse seaduse“ § 22 lg-t 7. Lasteaia juhid, eelmine ega praegune, ei olnud teadlikud mujal põhitöökohta omavate õpetajate andmete EHIS-esse kandmise vajadusest.

Tabel 4. Juhtide ja õpetajate kvalifikatsiooni vastavus nõuetele (tabelite 1 ja 3 koond)

Juhtide ja õpetajate kvalifikatsiooni vastavus nõuetele	Juhtide ja õpetajate arv	
	Dok	EHIS
Juhtide ja õpetajate arv, kelle kvalifikatsioon vastab nõuetele	5	4
Juhtide ja õpetajate arv, kelle kvalifikatsioon ei vasta nõuetele	2	0
Kokku	7	4

Lasteaias on kokku seitse pedagoogilist töötajat: direktor, neli rühmaõpetajat, ujumisõpetaja ja muusikaõpetaja.

Haridusministri määrusega kehtestatud nõuetele vastab direktori ja kõikide rühmaõpetajate kvalifikatsioon; ujumisõpetaja ja muusikaõpetaja kvalifikatsioon ei vasta nõuetele – töötajatel on läbimata 320-tunnine eelkoolipedagoogika kursus.

Eesti Hariduse Infosüsteemis kajastuvad viie pedagoogi andmed, ei kajastu kahe nõutava kvalifikatsioonita õpetaja andmed.

Infosüsteemis on direktori kvalifikatsioon märgitud nõuetele mittevastavaks, kuigi asutuse juht omab nõuetekohast kvalifikatsiooni. Tõenäoliselt on andmed sisestatud hetkel, kui direktoril ei olnud kvalifikatsioonikursus läbitud, mille tõttu kajastuvad EHIS-es eksitavad andmed ka pärast nõutava kvalifikatsiooni omandamist.

2. Õpetajate atesteerimine (tabel 5 ja kirjeldus ning analüüs)

2.1. Ametijärgude omistamine õpetajatele.

2.2. Õpetajate töö tulemuslikkuse hindamine ja õpetajate arengu toetamine atesteerimise kaudu.

2.3. Noorempedagoogide toetamiseks mentorsüsteemi rakendamine.

2.4. Õpetajate osalemine piirkonna aineseksioonide töös.

Tabel 5. Õpetajatele omistatud ametijärgud

Pedagoogi- metoodiku ametijärguga õpetajate arv		Vanempedagoogi ametijärguga õpetajate arv		Pedagoogi ametijärguga õpetajate arv		Noorempedagoogi ametijärguga õpetajate arv		Ametijärguta õpetajate arv		Õpetajate arv kokku	
Dok	EHIS	Dok	EHIS	Dok	EHIS	Dok	EHIS	Dok	EHIS	Dok	EHIS
0	0	0	0	4	4	0	0	2	0	6	4

2.1. Ametijärgude omistamine õpetajatele.

Lasteaia õpetajate hulgas on neli pedagoogi ametijärku omavat töötajat; noorempedagooge, vanempedagooge ega pedagooge-metoodikuid ei ole. Kaks õpetajat on ametijärguta.

Kolm rühmaõpetajat omavad pedagoogi ametijärku aastast 2009, üks õpetaja on atesteeritud 2011. aastal. Atesteerimised on läbi viinud lasteasutuse juht. „Õpetajate koolituse raamnõuetest“ lähtuvalt on atesteeritavad koostanud oma töö analüüsi. Õppeasutuse juht on andnud kirjaliku hinnangu atesteeritavate tööle.

Pedagoogi ametijärgu omistamisel on lähtutud haridusministri 2. okt 2002. a määrusega nr 69 „Pedagoogide atesteerimise tingimused ja kord“ kehtestatud tingimustest. Ametijärgu omistamine on vormistatud lasteaia juhataja käskkirjaga, õpetajatele on väljastatud tõendid.

Lasteaias Hellik ei ole moodustatud atesteerimiskomisjoni, millega on eksitud haridusministri 2. okt 2002. a määruse nr 69 „Pedagoogide atesteerimise tingimused ja kord“ § 11 vastu. Atesteerimiskomisjoni ei ole moodustatud seetõttu, et seni ei ole olnud vanempedagoogi ametijärgu taotlejaid ning lasteasutuse juhid ei ole olnud teadlikud atesteerimiskomisjoni moodustamise vajadusest.

Lasteasutuses on kaks õpetajat, kes ei oma nõutavat kvalifikatsiooni ja on seetõttu ametijärguta. Eesti Hariduse Infosüsteemis nende õpetajate andmed ei kajastu.

2.2. Õpetajate töö tulemuslikkuse hindamine ja õpetajate arengu toetamine atesteerimise kaudu

Lasteaia Hellik sisehindamise kord kehtib alates 2008. aastast. Lasteaia dokumentatsioonist ja töötajate selgitustest ilmneb, et nimetatud korda ei ole täiel määral rakendatud, vaid on kasutatud selle üksikuid osiseid, nagu pedagoogide eneseanalüüs üks kord aastas ja sellel tuginev arenguestlus, õppeaasta kokkuvõtted rühmas ja lasteaias tervikuna, erinevad küsitlused töötajatele ja lapsevanematele.

Õpetajad hindavad oma töö tulemuslikkust õppeaasta lõpus koostatavates eneseanalüüsides. Pedagoogid analüüsivad oma saavutusi õppe- ja kasvatustegevuse läbiviimisel, enesearendamises, meetodilises töös, organisatsiooni arendustegevuses jne.

Eneseanalüüsi vormist tulenevalt on õpetajatel olnud võimalus anda põhjalik ülevaade oma tegevusest. Õpetajate eneseanalüüsid on küllaltki lakoonilised ega sisalda kuigi palju hinnanguid oma töö tulemuslikkuse kohta. Analüüsides ei selgu, kas õpetajad püstitavad oma tegevusele konkreetseid, mõõdetavaid eesmärgid ning kas nende täitmist hinnatakse, samuti ei selgu nendest parendusvaldkonnad.

Oluliseks õpetaja töö tulemuslikkuse hindamise meetodiks on eneseanalüüside põhjal toimuvad arenguveestlused, kus antakse töötajale tagasisidet tema töö tulemuslikkuse kohta. Arenguveestlusel analüüsitakse muu hulgas ka õpetaja enesetäiendamist ja selle tulemuslikkust ning fikseeritakse koolitusvajadus.

Lasteaias olemasolevast dokumentatsioonist ei selgu, milliseid järeldusi on tehtud õpetajate eneseanalüüside ja arenguveestluste põhjal ning kas ja kuidas on saadud tulemusi kasutatud õppeasutuse arendustegevuses.

Õpetajate töö tulemuslikkust näitab laste kooliküpsus, mille kohta saadakse tagasisidet kohalikust koolist. Koolieelse lasteasutuse ja kooli tiheda koostöö vormideks on lasteaia- ja algklasside õpetajate vestlusringid, kooli tutvustavad koosolekud lastevanematele, kooliga tutvumine, ühised üritused.

Kool on edastanud lasteaiale oma soovid laste kooliks ettevalmistuse osas ja andnud tagasisidet laste edasijõudmisest koolis. Koolijuhi hinnangul tehakse lasteaias Helliik head tööd laste kooliks ettevalmistamisel. Selle tulemusel ei ole koolis hetkel ühtki last, kes vajaks logopeedi abi.

Lastevanemate hulgas on läbi viidud erinevaid rahuloluküsitlusi, sealhulgas laste kooliks ettevalmistamise, väärtuskasvatuse, personali ja juhi pädevuse, laste kasvukeskkonna jms kohta. Küsitlustest on selgunud valdavalt kiitev hinnang lasteaia tööle. Rahul ei olda laste kasvukeskkonnaga, eriti õuealaga, mille kaasajastamine ja turvalisus on käesoleva õppeaasta peaesmärk.

Õpetajate töö tulemuslikkuse hindamise ja kogemuskoolituse eesmärgil on lasteaias läbi viidud lahtisi tegevusi, kuid viimastel aastatel on parimate praktikate edasiandmine katkenud.

Lasteaia direktor, kes töötab ametikohal esimest aastat, on alustanud õppe- ja kasvatustegevuste vaatlustega saamaks tagasisidet õpetajate töö tulemuslikkuse kohta.

Õpetajate areng on toetatud täienduskoolitustel ja maakonna ainesektsiooni tegevuses osalemise, iseseisva enesetäiendamise ja koolituskogemuse jagamise kaudu. Atesteerimist kui õpetajate arengut toetavat meetodit ei ole lasteaias seni tähtsustatud.

Lasteaia Helliik õpetajad omavad pikaajalist pedagoogilise töö staaži – kolm rühmaõpetajat on oma praegusel ametikohal töötanud vähemalt 25 aastat, ühel õpetajal on lühem staaž. See loob teatud eeldused kõrgema ametijärgu taotlemiseks.

Vanempedagooge ei ole lasteasutuses kunagi olnud. Õpetajad on üldjoontes teadlikud atesteerimise tingimustest ja korrast, kuid on seni ekslikult arvanud, et vanempedagoogi ametijärgu taotlemiseks peab omama kõrgharidust. Töötajaid ei motiveeri ametijärku tõstmata ka nende praegune töötasu.

2.3. Noorempedagoogide toetamiseks mentorsüsteemi rakendamine

Lasteaias ei ole noorempedagoogi ametijärguga õpetajaid. Kõik lasteasutuse pedagoogid omavad pikaajalist pedagoogilise töö kogemust, seetõttu ei ole tunnetatud vajadust rakendada mentorsüsteemi.

2011/2012. õppeaastast alustas õpetaja ametikohal töötamist senine õpetaja abi, kuid tema juhendamiseks ei ole mentorit rakendatud. Erialase haridusega õpetaja oli ka senisel ametikohal töötades kaasatud õppe- ja kasvatustegevuste läbiviimisesse, mistõttu ei peetud vajalikuks mentorsüsteemi rakendada, küll aga suunati õpetaja pikaajalisele koolitusele.

Mentorite koolitust ei ole lasteaia õpetajad läbinud. Riikliku järelevalve käigus selgitati lasteasutuse juhile koolituse läbimise võimalusi ja kasutegurit. Lasteaia pingelist eelarvet ja töötajate koolitusvajadusi arvestades on soovitatav kaaluda mõne pedagoogi osalemist mentorite koolitusel.

Lasteaias on tavaks saanud teha koolitustest kokkuvõtte ning anda üksteisele edasi täienduskoolitustel saadud teadmisi, jagada õppematerjale, samuti nõustatakse kolleege oma pädevuse piires. Viimasel ajal ei ole õppeasutuses korraldatud lahtisi tegevusi, et sel viisil üksteise õpetamisioskusi parendada.

2.4. Õpetajate osalemine piirkonna ainesektsioonide töös

Maakonnas tegutseb koolieelsete lasteasutuste õpetajate ainesektsioon, mille tegevusest Roosna-Alliku Lasteaia õpetajad aktiivselt osa võtavad.

Maakonna ainesektsioon koosneb seitsmest töögrupist. Tavapäraselt korraldab iga töögrupp õppeaastas kaks koolitust, nagu õppepäevad koos külalislektoriga, tutvumine maakonna lasteaedade tegevusega õppe- ja kasvatustegevuse läbiviimisel, lahtiste tegevuste jälgimine, õppevahendite valmistamine, õppekursioonid teiste maakondade lasteaedadesse, matkad loodusesse jne.

Traditsiooniliselt saavad maakonna lasteaiaõpetajad kokku enne uue õppeaasta algust: tehakse kokkuvõtteid töögruppide tegevusest, koostatakse järgmise õppeaasta tööplaani, kuulatakse loenguid ja ettekandeid. Õpetajate tööpraktikatest on koostatud näitus.

Ainesektsiooni tööühmades juhid kaasavad õppeaasta tegevuse planeerimisse ja koolitusplaanide koostamisse kõiki maakonna õpetajaid. Ainesektsiooni tööplaani edastatakse lasteaedadesse. Selle alusel teevad lasteaedade juhid ja õpetajad oma valikud enesetäiendamises osalemiseks.

Kõik lasteaia Hellik pedagoogid osalevad maakonna lasteaiaõpetajate ainesektsiooni tegevuses. Traditsiooniliselt on ainesektsiooni õppepäevadest osavõtt olnud Roosna-Alliku Lasteaia õpetajatele kohustuslik ning selle üle on peetud arvestust.

Üldjuhul võtavad õpetajad osa ühe kindla töögrupi korraldatud koolitustest (lugema-kirjutama õpetamine, liitühm, keskkond, liikumine), kuid võimalusel osaletakse ka teiste töögruppide tegevuses, et saada osa võimalikult paljudest koolitustest. Ainesektsiooni koolituspäevadel osalemise otsustavad õpetajad ühiselt.

2011. aastast alates arvestatakse õpetajate osalemine maakonna ainesektsiooni töös iseseisva enesetäiendamise hulka.

3. Pedagoogide täienduskoolituse kavandamine ja hindamine (kirjeldus ning analüüs)

3.1. Pedagoogide täienduskoolituse võimaldamisel lähtumine lasteasutuse arengukavas määratletud põhisuundadest ja -valdkondadest ning arengukava tegevuskavast.

3.2. Pedagoogide täienduskoolituse kavandamine lasteasutuse aasta tegevuskavas.

3.3. Pedagoogide täienduskoolituse kavandamisel lähtumine lasteasutuse sisehindamise tulemustest.

3.4. Pedagoogide täienduskoolituse tulemuslikkuse analüüsimine.

3.1. Pedagoogide täienduskoolituse võimaldamisel lähtumine lasteasutuse arengukavas määratletud põhisuundadest ja -valdkondadest ning arengukava tegevuskavast.

Aastateks 2008–2011 koostatud arengukavas on sätestatud lasteasutuse visioon, missioon ja põhiväärtused. Lasteaias Hellik väärtustatakse loovust, koostööd, uuendusmeelsust ja arenemistahet, mis toetavad pedagoogide professionaalset arengut.

Arengukavas on seatud eesmärgid nii asutuse juhtimise, personali arendamise kui ka õppe- ja kasvatustegevuse valdkonnas; iga valdkond on suuremal või vähemal määral seotud kollektiivi liikmete enesetäiendamisega. Arengukavas on planeeritud tegevused eesmärkide saavutamiseks, määratud aeg ja vastutaja. Arengukava täitmist analüüsitakse üks kord aastas.

Lasteasutuses on valmimas arengukava aastateks 2012–2015.

Lasteaia pedagoogide täienduskoolituste võimaldamisel on lähtutud arengukavas määratletud põhivaldkondadest ja arengukava tegevuskavast.

Personali arendamiseks on seatud konkreetsed eesmärgid, mille saavutamine tagab kvalifitseeritud ja pidevalt areneva kaadri. Lasteaias on loodud võimalused pedagoogide täienduskoolituseks, määratletud koolitusvaldkonnad ja planeeritud konkreetsed tegevused.

Lasteasutuses on kokku lepitud peamised põhimõtted, millele tuginetakse pedagoogide täienduskoolituste võimaldamisel: õpetajate täienduskoolituse raamnoüete täitmine (160 tunni ulatuses koolitusi viie aasta jooksul) ning koolituskogemuste edastamine kolleegidele. Nimetatud põhimõtetest lähtuvalt on võimaldatud pedagoogidel osa võtta täienduskoolitustest, peetud arvestust koolitusel osaletud tundide üle ja edastatud saadud kogemused kolleegidele.

2008–2011 olid lasteaia koolitusprioriteetid seotud uuenenud ülesannete täitmisega ja töökeskkonna turvalisusega. Nimetatud prioriteetidest lähtuvalt võimaldati õpetajatel osaleda koolitustel, mis käsitlesid lastevanemate nõustamist ning hariduslike erivajadusega laste õpetamist-kasvatamist, samuti esmaabi, liiklusohutuse ja -kasvatuse ning turvalisuse edendamise koolitustel. Laste turvalisuse temaatika on tähelepanu keskmes ka käesoleval õppeaastal.

Lasteaia *õppe- ja kasvatustegevuse* valdkonnas seati üheks eesmärgiks õpikeskkonna arendamine koos töötajate pideva koolitusega. Nimetatud eesmärgi saavutamist ei konkretiseerita, samuti ei seostata täienduskoolitusi õppe- ja kasvatustegevuse tulemuslikkusega.

Lasteaial ei ole veel välja kujunenud oma eripära, konkreetset suunda, millele õppe- ja kasvatustegevuses keskenduda. Õpetajad on osalenud mitmetel loodusteemalistel täienduskoolitusel (õuesõpe, õuesõppe looduskursus, õuesõpe lasteaias jne), mis viitab ühele võimalikule suunale lasteaia arengus. Nimetatud valikut toetaksid nii ümbritsev looduskeskkond kui ka kohaliku kooli algatusel loodud võimalused loodushariduse andmiseks, ei toeta aga lasteaia õueala praegune seisukord.

Lasteaia *juhtimise* valdkonnas seatud eesmärkide saavutamiseks planeeriti arengukava tegevuskavas koolitusi ning õppepäevi lapsevanematele ja lasteaia töötajatele, samuti lasteaia personali õppekäike teistesse haridusasutustesse. Pedagoogid on külasthanud uute ideede ja teadmiste saamiseks nii oma maakonna lasteaedu kui ka kaugemaid haridusasutusi, teinud tihedat koostööd naaberlasteaiaga. Lastevanemate koolituste korraldamine ja lasteaia tegevuse tutvustamine on vanemate vähese huvi tõttu olnud raskendatud, seetõttu on otstarbekas võtta kasutusele uusi koostöövorme.

3.2. Pedagoogide täienduskoolituse kavandamine lasteasutuse aasta tegevuskavas

Lasteaia Helliik eelnevate õppeaastate tegevuskavades leiavad kajastamist sellised personali arengut toetavad tegevused, nagu töötajate koolituste planeerimine pedagoogilises nõukogus, ühised koolitused naaberlasteaiaga, ühisüritused kohaliku kooliga, maakonna ainesektsiooni tegevuses osalemine. Konkreetseid koolitusplaanide ei ole nimetatud aastatel koostatud.

2011. a novembrikuus jõustunud lasteaia Helliik *personali arendamise ja koolituse kord* sätestab, et iga eelarveaasta alguseks koostab asutuse juht personali koolituskava, mis tugineb koolitusvajaduse hindamisele ja asutuse arengukavale.

Lasteasutuse 2011/2012. õa tegevuskavas on põhjalikult analüüsitud *eestvedamise ja juhtimise ning personalijuhtimise*, samuti *erinevate huvigruppidega tehtava koostöö* tugevusi, toodud välja parendusvaldkonnad ning kavandatud konkreetsed tegevused valdkondade arendamiseks. Lasteasutuse

tugevusteks hinnatud personali arenguvalmidus ja hea meeskonnatöö loovad eeldused töötajate järjepidevaks enesetäiendamiseks.

Aasta tegevuskavas on personali arengule pööratud suurt tähelepanu. Tegevuskava aluseks on 2010/2011. õa kokkuvõte, mis annab ülevaate pedagoogide täienduskoolitusest ning toob välja järgmise õppeaasta koolitusvajadused.

Õppeaasta tegevuskavas planeeritud tegevuste elluviimisega paranevad täienduskoolituste võimalused (täienduskoolituse finantseerimise parandamine, tasuta koolitused) ja tulemuslikkus (koolituste analüüs), pedagoogide enesehindamine (eneseanalüüside vormi uuendamine) ja personali motiveeritus (motivatsioonisüsteemi väljatöötamine).

Õppeaasta koolitusplaanis kavandatakse igale pedagoogile konkreetsed koolitusmahud tagamaks õpetajate osalemine täienduskoolituses 160 tunni ulatuses viie aasta jooksul. Konkreetseid täienduskoolitusi, koolitusvaldkondi või -teemasid koolitusplaanis ei kajastata, seega ei seostu koolitusplaan õppe- ja kasvatusgevuse tulemuslikkusega ega õpetajate eneseanalüüsist tuleneva koolitusvajadusega.

Kuigi õppeaasta koolitusplaanis ei kavandata igale õpetajale personaalseid koolitusi, on pedagoogilises nõukogus kokku lepitud täienduskoolitustes osalemise põhimõtted: õpetajad osalevad pakutavates tasuta koolitustes ja maakonna aineseksiooni tegevuses, lasteaia direktor läbib pika juhtimiskoolituse, üks õpetaja läbib pika eelpedagoogika kursuse.

Õpetajate täienduskoolituse kavandamisel arvestatakse õppeaasta eesmärkidega. 2011/2012. õa põhiteema on *laste turvalisus ümbritsevas keskkonnas*, millest tulenevalt renoveeritakse lasteaia õueala ja muudetakse see turvaliseks, koolitatakse õpetajaid ohuolukordi märkama ja õpetatakse lapsi ohte vältima.

3.3. Pedagoogide täienduskoolituse kavandamisel lähtumine lasteasutuse sisehindamise tulemustest

Lasteaias Hellik on välja töötatud sisehindamise kord, mida rakendatakse aastast 2008. Kolm õpetajat on läbinud koolituse „Lasteaiaõpetaja eneseanalüüs“.

Lasteasutuse sisehindamise raames on läbi viidud erinevaid rahuloluküsitlusi (töötajad, lapsevanemad), eneseanalüüse ja arenguevestlusi, vähem on teostatud sisekontrolli. Lasteaia juhtimisel on otstarbekas edaspidi keskenduda sisehindamise süsteemsuse, järjepidevuse ja erinevate huvigruppide kaasatuse tagamisele ning sisehindamise tulemuste kasutamisele.

2010. a koostatud sisehindamise aruandes analüüsitakse kõiki olulisi valdkondi lasteasutuse tegevuses, sh personali arendamist, hindamist ja motiveerimist. Aruande kohaselt on pedagoogide täienduskoolituse peamiseks valikukriteeriumiks personali soovid-vajadused ning asutuse vajadused, kuid ei selgitata sisehindamine seost täienduskoolituste kavandamisega.

Lasteaia sisehindamine toetab pedagoogide täienduskoolituse kavandamist. Õppeaasta lõppedes koostavad õpetajad eneseanalüüsi, keskendudes oma oskuste väljatoomisele (kvalifikatsiooni tõstmine ja enesearendamine, läbitud koolitused, osavõtt maakondliku aineseksiooni üritustest, loetud kirjandus). Eneseanalüüsile tuginedes viiakse läbi arenguevestlused, kus sõlmitakse kokkulepped järgmiseks õppeaastaks, sh koolitusvajaduse osas.

Lasteaias on saanud traditsiooniks arutada pedagoogilise nõukogu koosolekutel ühiselt läbi pedagoogide osavõtt täienduskoolitustest. On positiivne, et õpetajaid kaasatakse pedagoogilise personali täienduskoolituste kavandamisesse, mis aitab üksikisikul näha kollektiivi kui terviku vajadusi.

Täienduskoolituste valikul võib üheks kriteeriumiks olla konkreetne olukord lasteaias – kakskeelse lapse olemasolu rühmas viis õpetaja kakskeelse lapse keelise arengu koolitusele, konkreetsete kiusamisjuhtumite tõttu planeeriti õpetajale vastav koolitus. Sisehindamise tulemuste põhjal valiti õppeaasta peaeesmärgiks kasvukeskkonna turvalisus, millega seondult planeeriti ka õpetajate koolitused ja viidi läbi riskianalüüs. Sisehindamisest tulenevalt kavandati koolitus lapse arengu hindamisest.

Roosna-Alliku Lasteaias on täienduskoolituste valikul olulisel kohal koolituse maksumus – eelistatakse tasuta koolituspakkumisi –, vähem on täienduskoolituste kavandamisel lähtutud sisehindamise tulemustest.

3.4. Pedagoogide täienduskoolituse tulemuslikkuse analüüsimine

Lasteaia personali arendamisel on olnud olulisel kohal koolitusel saadud kogemuse jagamine kolleegidega. Koolituskogemuse edastamisega kaasneb ka selle analüüs. Õpetajad säilitavad koolitusmaterjale, neid saavad kasutada kõik pedagoogid.

Pedagoogide hinnangul on koolitused üldjuhul vastanud nende ootustele: eelkõige hinnatakse koolitusel saadud teadmiste praktilisust, võimalust õpitut igapäevatoos kasutada.

Roosna-Alliku Lasteaia personali arendamise ja koolituse korra kohaselt annavad töötajad läbitud koolitusele kirjaliku hinnangu. Õpetajad on analüüsides välja toonud huvipakkuvaid nüansse ja hinnanud, kas koolitusel omandatud saab igapäevatoos kasutada. Koolituste hindamine suunab pedagooge analüüsima nii koolituste kvaliteeti kui ka oma tegevust koolituskogemuse rakendamisel. Kuna kirjalikke hinnanguid koolitustele koostatakse alles lühikest aega (2011/2012. õa algusest), ei saa veel hinnata nende mõju pedagoogide täienduskoolituse tulemuslikkusele.

Nimetatud kahe meetodi kasutamisega antakse peamiselt hinnang õppepäeva või kursuse läbiviimise kvaliteedile, kuid koolituste mõju õpetaja tööle ilmneb teatud aja möödudes, seega on õpetajatel eneseanalüüsi ning direktoril sisekontrolli käigus otstarbekas analüüsida-hinnata täienduskoolituse mõju ajalises perspektiivis.

Õppeaasta lõppedes koostab õpetaja oma töö kokkuvõtte, kus analüüsib tööd rühmaga. Nimetatud kokkuvõttes on hinnatud, kas ja millised koolitused aitasid kaasa rühma arengule ja meeskonnatööle. Analüüsides on õpetajad välja toonud konkreetsed faktid läbitud koolituste tulemuslikkuse kohta (nt suhtlemine lastevanematega muutus teadlikumaks, viidi läbi mõni uus üritus, paranesid eneseanalüüsi ja lapse arengu hindamise oskused), hinnanud koolituse kvaliteeti ja teinud ettepanekuid koolituskogemuse rakendamiseks.

Õpetaja koostab töökokkuvõttele lisaks eneseanalüüsi, milles kajastub tema professionaalne areng – kvalifikatsiooni tõstmine ja enesearendamine, läbitud koolitused, osavõtt maakondliku ainesektsiooni tegevusest, meetodiline töö, loetud kirjandus jne. 2012. a algusest alates on õpetaja eneseanalüüsi aluseks õpetaja kutsestandard.

Pedagoogide täienduskoolituse tulemuslikkuse hindamisel on oluline koht arenguestlustel, mille käigus analüüsitakse õpetaja töötulemusi, sealhulgas osalemist täienduskoolitustel. Milliste järeldusteni on pedagoogide täienduskoolituste tulemuslikkust analüüsides jõutud, seda olemasolev dokumentatsioon ei kajasta.

Lasteaia juht on 2010/2011. õppeaasta tökokkuvõttes andnud ülevaate pedagoogide osalemisest täienduskoolitustel ja kirjeldanud koolitusvajadusi. Kokkuvõttest ei selgu asutuse juhi hinnang töötajate täienduskoolituste tulemuslikkusele.

4. Pedagoogide osalemine täienduskoolituses ja personali täienduskoolituse finantseerimine (tabelid 6–7 ja kirjeldus ning analüüs)

4.1. Pedagoogide osalemine pika- ja lühiajalistel koolitustel viimase viie aasta jooksul

4.2. Pedagoogide iseseisev enesetäiendamine

4.3. Personali täienduskoolituskulu

Tabel 6. Pedagoogide osalemine täienduskoolituses

Pedagoogide osalemine täienduskoolituses viimase viie aasta jooksul	Koolitustundide arv		Koolituses osalenud pedagoogide arv	
	Dok	EHIS	Dok	EHIS
Pikaajalised koolitused (160 ja enam tundi)	320	320	2	2
Lühiajalised koolitused (alla 160 tunni)	1025	941	7	5
Iseseisev enesetäiendamine, mis on tõendatud lasteasutuse juhi poolt	18	28	4	5

Pedagoogide osalemine täienduskoolituses viimase viie aasta jooksul	Näitaja	
	Dok	EHIS
Pedagoogide üldarv	7	5
Täienduskoolituse tundide arv pedagoogi kohta	192,1	252,2
Pedagoogide arv, kes on viimase viie aasta jooksul osalenud täienduskoolituses	7	5
Täienduskoolituses osalenud pedagoogide protsent pedagoogide üldarvust	100	71,4
Õpetajate arv, kes on viimase viie aasta jooksul osalenud täienduskoolituses	6	4
Õpetajate arv, kes ei ole viimase viie aasta jooksul läbinud vähemalt 160 tunni täienduskoolitust	2	0

4.1. Pedagoogide osalemine pika- ja lühiajalistel koolitustel viimase viie aasta jooksul

Lasteasutuses on sätestatud *personali arendamise ja koolituse kord* (25.11.2011). Personali arendamise eesmärk on saavutada iga töötaja valmisolek muutusteks ja aktiivsus iseenda arendamisel.

Personali koolituskord sätestab koolituse eesmärgid ja põhimõtted, koolituskava koostamise, koolituse liigid, koolituse tulemuslikkuse hindamise.

Lasteaia personali arendamise kord näeb ette, et õpetaja läbib iga viie aasta järel täienduskoolitusi 160 tunni ulatuses. Nimetatud eesmärk on saavutatud kõikide põhikohaga lasteaias töötavate pedagoogide puhul.

Pikaajalisel koolitusel on osalenud lasteasutuse direktor (160-tunnine juhtimiskoolitus 2012. a) ja rühmaõpetaja ametikohal tööd alustanud pedagoog (2012. a).

Lühiajalistel koolitustel on osalenud kõik pedagoogid, samuti on kõik rühmaõpetajad ja direktor osalenud viimase viie aasta jooksul täienduskoolituses vähemalt 160 tunni ulatuses.

Ujumisõpetaja töötab lasteaia alates 2011. a oktoobrist, muusikaõpetaja alates 2008. a septembrist, mille tõttu ei ole nad osalenud täienduskoolituses vajalikul määral.

Dokumentaalselt on tõendatud pedagoogide (direktori, rühmaõpetajate, muusikaõpetaja, ujumisõpetaja) osalemine täienduskoolituses keskmiselt 192,1 tunni ulatuses (k.a iseseisev enesetäiendamine). EHIS-e andmetel on õpetajatel täienduskoolitusi keskmiselt 252,2 tundi.

Rühmaõpetajad on viimase viie aasta jooksul täienduskoolitustest osa võtnud minimaalselt 164 tundi (esimest aastat õpetaja ametikohal töötav õpetaja), maksimaalselt 274 tundi. Lasteaia direktor on osalenud täienduskoolitustel 449 tunni ulatuses.

Eesti Hariduse Infosüsteemi sissekannetes esineb ebatäpsusi: kuus dokumentaalselt tõendatud koolitust on infosüsteemi kandmata, üheksa koolituse kohta puudub tõend või tunnistus. Kahe koolituse kohta väljastatud dokumendil puudub koolitustundide arv.

EHIS-es puuduvad muusikaõpetaja ja ujumisõpetaja täienduskoolitused. Dokumentaalselt on tõendatud õpetajate osalemine täienduskoolitustes vastavalt 76 ja 8 tunni ulatuses.

4.2. Pedagoogide iseseisev enesetäiendamine

Lasteaia pedagoogid on omaks võtnud pideva enesetäiendamise ja õpitu omavahelise jagamise põhimõtted.

Lasteaia HELLIK *personali arendamise ja koolituse kord* sätestab pedagoogide iseseisva enesetäiendamise, mille hulka loetakse maakondliku aineseksiooni tegevuses osalemine, uurimistöö koostamine ja juhendamine, lektorite kuulamine õppepäevadel, esinemine ettekandega konverentsidel ja muudel haridusüritustel, osalemine projektitöös, õppevahendite ja õppevara valmistamine. Õpetajate iseseisvat enesetäiendamist tõendab asutuse juht.

Lasteaias kasutatakse teisi iseseisva enesetäiendamise viise, kuid need ei ole koolituskorras fikseeritud. Traditsiooniks on saanud korraldada üks kord aastas meeskonnakoolitus koos väljasõiduga, mis kannab ühtlasi ka töötajate motiveerimise eesmärki. Tavapäraselt antakse töökoosolekul üksteisele edasi koolitusel saadud teadmised-kogemused. Kollektiivi ühiskoolituste erinevad vormid on otstarbekas lugeda iseseisva enesetäiendamise hulka.

Iseseisvaks enesetäiendamiseks kasutavad õpetajad erialast kirjandust ja perioodikat, kasulikku nõu ja näpunäiteid on saadud internetist. Roosna-Alliku Lasteaial on tihe koostöö teise sama valla lasteaiaga: koostööd tehakse ka koolituste läbiviimiseks.

Alates käesolevast õppeaastast on hakatud pedagoogide iseseisvat enesetäiendamist kajastama ka Eesti Hariduse Infosüsteemis, kuid seni on seda tehtud valikuliselt (näiteks puudub sissekannete seas õpetajate osalemine maakonna aineseksiooni õppepäevadel, ehkki lasteaia personali arendamise ja koolituse kord on selle sätestanud).

Dokumentaalselt on tõendamata lasteaia direktori iseseisev enesetäiendamine, kuigi Eesti Hariduse Infosüsteemis see kajastub.

Tabel 7. Täienduskoolituse finantseerimine

Täienduskoolituse finantseerimine 01.01.2010 – 31.12.2010	Summa	Protsent täienduskoolituskulust
Riigi poolt eraldatud vahendid	575	100
Pidaja poolt eraldatud vahendid	0	0
Projektidest ja muudest allikatest finantseeritud täienduskoolituskulu	0	0
Koolituskulu kokku	575	0

4.3. Personali täienduskoolituskulu

2006. aastast kuni 2009. aastani suurenesid pidevalt riigi poolt täienduskoolituseks eraldatud vahendid. 2006–2008 toetas kohalik omavalitsus õpetajate täienduskoolitust märkimisväärselt suure summaga. 2009. a vähenesid pidaja poolt eraldatud vahendid järsult.

2010. a eraldas riik pedagoogide täienduskoolituseks vahendeid 575 euro ulatuses. Kohalik omavalitsus ei lisanud omalt poolt vahendeid, kuna riigilt eraldatud raha kasutati ära ainult osaliselt – 55% ulatuses.

2009. a kasutas lasteaed ära umbes 70% riigi ja kohaliku omavalitsuse eraldatud summadest. 2008. a ja 2011. a kulus täienduskoolitusteks rohkem raha, kui eelarves oli ette nähtud.

2011. ja 2012. a suurenes kohaliku omavalitsuse poolt eraldatud vahendite hulk, moodustades ca 60% asutuse täienduskoolitusvahenditest.

Lasteaia pedagoogid osalevad maakonna lasteaiaõpetajate aineseksiooni korraldatud koolitustel ja õppepäevadel. Järvamaa Omavalitsuste Liidu poolt eraldatud vahendid tagavad üldjoontes aineseksiooni tegevuskulud, millest enamuse moodustavadki kulud õpetajate enesetäiendamiseks. Osavõtt õppekursioonidest lasteaedadesse väljaspool maakonda nõuab üldjuhul ka õpetajate omaosalust.

Täienduskoolituseks eraldatud vahendite ökonomise kasutamise eesmärgil osaletakse võimalikult palju tasuta koolitustel. Lasteaia personali kokkuleppel valitakse esmajärjekorras koolitusi tasuta pakkumiste seast. Koolitusraha maksimaalse kokkuhoiu taotlemine ei saa olla peamine eesmärk pedagoogide osalemisel täienduskoolitustel.

Roosna-Alliku Lasteaed on osalenud erinevates projektides, kuid nendega ei ole kaasnenud õpetajate täienduskoolitust.

III. Teemaatilise riikliku järelevalve prioriteedist lähtuv kokkuvõte

1. Roosna-Alliku Lasteaias Hellik on seitse pedagoogi: direktor, neli rühmaõpetajat, muusikaõpetaja ja ujumisõpetaja.
2. Lasteasutuse juhi kvalifikatsioon vastab haridusministri 26. aug 2002. a määrusega nr 65 „Pedagoogide kvalifikatsiooninõuded“ kehtestatud nõuetele: direktoril on eelkoolipedagoogika alane kõrgharidus ja läbitud 160-tunnine juhtimiskoolitus.
3. Kõikide rühmaõpetajate kvalifikatsioon vastab haridusministri määrusega kehtestatud nõuetele: õpetajad omavad eelkoolipedagoogika alast keskeriharidust.
4. Muusikaõpetaja ja ujumisõpetaja kvalifikatsioon ei vasta haridusministri määrusega kehtestatud nõuetele: töötajatel on keskeriharidus, kuid läbimata 320-tunnine eelkoolipedagoogika kursus.
5. Muusikaõpetaja, ujumisõpetaja ja üks rühmaõpetaja on tööle võetud avaliku konkursita; lasteaia hoolekogu ei ole kinnitanud õppe- ja kasvatusalal töötavate isikute vaba ametikoha täitmise korda.
6. Lasteaia kuuest õpetajast on pedagoogi ametijärk omistatud neljale õpetajale. Kaks õpetajat on ametijärguta, kuna nad ei oma nõuetele vastavat kvalifikatsiooni.

7. Pedagoogi ametijärgu omistamisel on lähtunud haridusministri 2. okt 2002. a määrusest nr 69 „Pedagoogide atesteerimise tingimused ja kord“.
8. Pedagoogide atesteerimise läbiviijaks on olnud lasteasutuse juht, atesteerimiskomisjoni ei ole moodustatud.
9. Õpetajate töö tulemuslikkuse hindamiseks kasutatakse eneseanalüüse ja arenguveestlusi, analüüsitakse õppe- ja kasvatustegevust, viiakse läbi erinevaid rahuloluküsitlusi.
10. Lasteaial on kohaliku kooliga hea koostöö laste kooliks ettevalmistamisel.
11. Lasteaias ei ole mentorite koolitust läbinud õpetajaid ja mentorsüsteemi ei rakendata.
12. Kõik õpetajad osalevad aktiivselt maakonna lasteaiaõpetajate ainesektsiooni korraldatud koolitustel.
13. Lasteaia arengukavas 2008–2011 on seatud eesmärgid nii juhtimise, personali arendamise kui ka õppe- ja kasvatustegevuse valdkonnas. Eesmärkide elluviimiseks on koostud tegevuskava.
14. Pedagoogide täienduskoolitus toimub vastavalt arengukavas planeeritule.
15. Lasteasutuse aasta tegevuskavale lisaks koostatakse ka töötajate koolitusplaan, millega kavandatakse konkreetseid koolitusmahud.
16. Lasteasutuse sisehindamine toetab pedagoogide täienduskoolituse kavandamist.
17. Pedagoogid analüüsivad täienduskoolituse tulemuslikkust ja annavad koolitusel omandatud teadmised-kogemused kolleegidele edasi.
18. Pikaajalisel koolitusel on osalenud lasteaia direktor ja üks rühmaõpetaja.
19. Vähemalt 160 tunni ulatuses on täienduskoolitustest osa võtnud kõik rühmaõpetajad. Koolituses on osaletud keskmiselt 192,1 tundi pedagoogi kohta.
20. Muusikaõpetaja ja ujumisõpetaja on täienduskoolitusest osa võtnud väiksemas mahu, sest mõlemad töötavad lasteaias alla viie aasta.
21. Pedagoogide täienduskoolituste kajastamisel Eesti Hariduse Infosüsteemis esineb puudusi ja ebatäpsusi.
22. Muusikaõpetaja ja ujumisõpetaja andmed EHIS-es ei kajastu.
23. Pedagoogid on omaks võtnud pideva enesetäiendamise ja õpitu omavahelise jagamise põhimõtted.
24. Lasteaias on sätestatud pedagoogide iseseisva enesetäiendamise kord ning määratletud iseseisva enesetäiendamise vormid.
25. 2006–2008 toetas kohalik omavalitsus lasteaia pedagoogide täienduskoolitust märkimisväärselt suure summaga. 2010. a finantseeriti täienduskoolitust üksnes riigi poolt eraldatud vahenditest.

IV. Ettepanekud lasteasutuse direktorile

1. Pedagoogide täienduskoolituse kavandamisel lähtuda senisest enam lasteasutuse sisehindamise tulemustest.
2. Kasutada täiendavaid võimalusi pedagoogide täienduskoolituse finantseerimiseks projektidest ja muudest allikatest.

V. Ettekirjutused lasteasutuse direktorile

1. Tagada Roosna-Alliku Lasteaia Hellig pedagoogide kvalifikatsiooni vastavus haridusministri 26. augusti 2002. a määrusega nr 65 „Pedagoogide kvalifikatsiooninõuded“ kehtestatud nõuetele.

Tähtaeg: 1. september 2012. a

2. Pedagoogide andmete kandmisel Eesti Hariduse Infosüsteemi lähtuda „Koolieelse lasteasutuse seaduse“ § 22 lg-st 7 ja Vabariigi Valitsuse 05. augusti 2004. a määruse nr 265 „Eesti Hariduse Infosüsteemi asutamine ning põhimäärus“ § 6 lõigetest 1 ja 2.

Tähtaeg: 5. aprill 2012. a

3. Pedagoogide atesteerimisel lähtuda haridusministri 2. oktoobri 2002. a määruse nr 69 „Pedagoogide atesteerimise tingimused ja kord“ § 11 lg-st 1.

Tähtaeg: 5. aprill 2012. a

VI. Ettekirjutus lasteasutuse hoolekogule

1. „Koolieelse lasteasutuse seaduse“ § 22 lg-st 4 tulenevalt kinnitada lasteaia õppe- ja kasvatusalal töötavate isikute vaba ametikoha täitmiseks korraldatava konkursi läbiviimise kord.

Tähtaeg: 20. aprill 2012. a

Õppeasutuse direktoril teavitada Haridus- ja Teadusministeeriumi ning Järva maavanemat ettekirjutuste täitmisest viie tööpäeva jooksul pärast ettekirjutuse täitmise tähtaega.

VI. Riikliku järelevalve teostamisel osalenud ametnik

Anne Viljat
peainspektor